

Alınış tarihi (Received): 12.04.2021
Kabul tarihi (Accepted): 30.04.2021

Kırdan Kente Göç Eden Ailelerin Kız Çocuklarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi (Tokat İli Merkez İlçe Araştırması)

Nuray KIZILASLAN^{1*}, Eda SOLMAZ²

¹*Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü/ Tokat*

²*Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü, Tokat*

*Sorumlu yazar: nuray.kizilaslan@gop.edu.tr

ÖZET: Araştırma, Tokat merkez ilçede belirlenen 21 mahallede yaşayan kırdan göç etmiş 402 ailenin demografik, sosyo-ekonomik özellikleri ile kız ve erkek çocuklarının eğitimi, meslek kazanması, çalışması ve çocuklarının kişisel kararlarına ilişkin görüşlerini saptamak amacıyla planlanmış ve yürütülmüştür. Araştırmada anket çalışması sonucunda elde edilen verilere khi-kare yöntemi uygulanmıştır. Araştırma bulgularına göre; araştırmaya katılan bireylerin %46.8'i kadın ve %53.2'si erkektir. Ailelerin %54.2'si iş bulmak için kente göç etmiştir. Kız çocukların %33.7'si lise, %31.8'i ilköğretim, %24.1'i üniversite öğrenimi görmektedir. Ailelerin %92.8'i kız çocuklarının okumasını istemektedir. Kız çocuklarının %80.3'ü bir işte çalışmamaktadır. Ailelerin %68.9'u kız çocuklarının çalışmasını istemekte %53.8'i ise gerekçesini kız çocuklarının kendi ihtiyaçlarını karşılaması olarak belirtmektedir. Çalışan kız çocuklarının %19.82'si devlet memuru olup, %35'i mesleği olduğu için çalışmaktadır. Ailelerin %59.20'si kız çocuklarının evlilik kararında anne ve babanın etkisinin olduğunu belirtmiştir. Kız çocuklarının %14.7'si evli olup, bunların %50.3'ü görücü usulü ile evlenmiştir. Ailelerin cinsiyet özellikleriyle; eğitim durumları, meslek grupları, kız çocuklarının ne kadar eğitim görmeleri gerektiği ve okumalarını istemeleri konusundaki düşünceleri ile kız çocuklarının eşlerini seçerken dikkat ettikleri hususlar arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Genel olarak ailelerin kız çocuklarının eğitimleri, çalışmaları ve evlilikleri konusunda olumlu tutum içinde oldukları sonucu ortaya çıkmıştır. Kız çocuklarının eğitim ve istihdam alanlarındaki imkânların artırılması için teşvik edici faaliyetlerin yapılmalıdır.

Anahtar kelimeler: Göç, Kır, Kent, Kentleşme, Aile, Kız Çocuk, Erkek Çocuk.

Investigation of Opinions About The Girls of The Families Migrating from Rural to Urban (Tokat Province Central District Research)

ABSTRACT: The research was planned and conducted in order to determine the demographic, socio-economic characteristics of 402 families who migrated from rural areas in 21 districts in Tokat central district and their opinions on education, acquiring a profession, working and personal decisions of their children. In the study, chi-square method were applied to the data obtained as a result of the survey study. According to the research findings; 46.8% of the participants were female and 53.2% were male. 54.2% of the families migrated to the city to find a job. 33.7% of girls have high school, 31.8% have primary and 24.1% have university education. 92.8% of the families want girls to have education. 80.3% of girls do not work. 68.9% of the families want girls to work, and 53.8% of them say that the reason is that girls meet their own needs. 19.82% of working girls are civil servants and 35% work because they have their profession. 59.20% of the families stated that the parents had an influence on the marriage decision of the girls. 14.7% of the girls are married and 50.3% of them are married by blind date. Gender characteristics of families; a significant relationship was found between the educational status, occupational groups, how much girls should be educated and their wishes to read, and the points that girls take into consideration when choosing their spouses. In general, it has been concluded that families have positive attitudes towards the education, work and marriage of girls. Encouraging activities should be provided to increase the opportunities in education and employment of girls.

Keywords: Migration, Village, City, Urbanization, Family, Girl, Boy, Tokat.

1. Giriş

Bireyler ve topluluklar çeşitli faktörlerden ötürü buldukları yerden ayrılarak başka bir yere göç etmektedir. Birey ve toplum açısından göç, mekânsal bir değişiklik olmasının yanı sıra, birey ve toplumun değerlerinde değişim ve dönüşüme neden olmaktadır. Bu değişim ve dönüşümden yerleşilen yeni yer ile birlikte, bu yerdeki insanlar ve insana yönelik olan her şey payını almaktadır (Ekici ve Tuncel, 2015).

Göçler ülkelerin ya da küçük toplulukların nüfusunun artışına veya azalmasına etki eden önemli etmenlerden birisi olmakla birlikte, nüfusun yaş ve cinsiyet açısından değişmesine neden olmaktadır. Ortaya çıkan bu değişimler toplumun yapısını, kültürünü, ekonomi, politika vb. bütün faktörlerini kısa sürede etkiler (Karakuş, 2006). Bu durum insanları yeni bir toplumsal çevreye doğru itmekte, böylece yeniden uyum sağlama sorunlarına yol açan bir süreç olarak değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır (Özer, 2004). Kırsal iticiliği, kentin çekiciliği ve aradaki iletici güçler kırsal kesimden bireyleri kentlere çekmiştir.

Kentleşmenin temel sebebi, daha iyi bir yaşam ümididir (Şahin, 2010). Kentleşme olgusunun en temel yönlerinden birisi, yeni bir toplumsal değişim ve şekillenme süreci olmasıdır. Kentleşmeyle nüfus, yeni sosyal ilişkiler ve örgütlenmeyle yeni topluluk meydana getirmektedir. Kırsal topluluklarına ters ve farklı özellikleriyle kent, gruplaşmaların eşitlendiği örgütlü bir birlik ve sistemli bir bütünlük içindedir (Sencer, 1979). Kentleşme sadece nüfus birikimi süreci olmamakla beraber, nüfusun yer değiştirmesi ve belli alanlarda toplanması değildir. Bununla beraber toplumsal değişimin hem sebebi hem de sonucudur ve insanların doğayla, toplumla, hem de birbirleriyle ilişkileri kökten değişmektedir (Erkan, 2010).

Türkiye’de kırdan kente göçün ortaya çıkardığı yığılma sürecini yaşayanlar, kent çevresini hızla kaplayan gecekondu kuşağında oturmaktadır. Bu bireyler bir yandan kırsal özelliklerini kentte yaşamaya çalışan, diğer yandan kent özelliklerine uyum sağlamak zorunda olan, kırsal kent arasında sıkışmış, hayatlarında zaman zaman kırsal olan özlemi sergileyen yeni alt kültürler meydana getirmiştir (Arpacı ve Tokyürek, 2008). Bir araştırmada kırdan kente göç edenlerle ilgili en önemli bulgular, ilköğretim sonrası eğitimin çok düşük olduğu, köyde arazilerinin ve akrabalarının bulunmasından dolayı köyle ilişkilerinin kesilmediği, en büyük sorunun işsizlik olduğu, çalışanların ise genellikle işçi olduğu şeklindedir (Gürler ve ark., 2007). Kırdan kente göç kadınları da etkileyen bir süreçtir. Kadınların göç kararında etkili olması genç yaşta olması, eğitiminin yüksek olması, göç edecekleri yerleşim birimi ile ilgili araştırma yapmaları ve çekirdek aile yapısına sahip olmaları ile artmaktadır (Kızılaslan, 2013).

Kırdan kentlere göç kadınının dolayısıyla kız çocukların toplumsal konumunu da etkilemektedir. Kent yaşamına uyum, farklı bir sosyal ve ekonomik yaşam, aile yapısı, aile içi ilişkiler, aile içi karar mekanizmaları kadınların ve kız çocuklarının toplumsal konumunu etkileyen unsurlardır. Toplumsal değer yargıları, kalıplaşmış norm ve kurallar, geleneksel yargılar, yüklenmiş roller kadınların toplumda yer edinmedeki işini daha da zorlaştırmaktadır. Bu zorluklar toplum içerisinde yer edinme araçları olan eğitim ve çalışma durumu, meslek seçimi, evlenme durumu konularında birçok sorunu da beraberinde getirmektedir.

Kız çocuklarının öğrenim olanaklarının artması ve aktif çalışma hayatına daha çok katılmalarıyla birlikte, ailedeki geleneksel cinsiyete dayalı işbölümü kuralları, işgücü piyasasında ve çalışma yaşamında etkisini göstermektedir. Kız çocuklarının okuyup meslek sahibi olabilmeleri, çalışma hayatında var olabilmeleri, evli olup olmamalarına, çocuk sayısına, eğitim seviyelerine, deneyim sahibi olup olmamalarına, ailenin gelir düzeyine ve

kentleşmeye bağlıdır (Arpacı ve Tokyürek, 2008). Cinsiyetler arası eşitsizlikler toplumdan topluma farklılık gösterdiği gibi kırla kent arasında da farklılıklara tanıklık etmektedir (Kızılaslan ve Kızılaslan, 2007).

Kentle kır arasındaki farklılıklar göç sonucunda özellikle eğitim alıp bir meslek edinmeden göçen ailelerin toplumsal yaşamında bir tezatlığın doğmasına neden olmaktadır. Kentleşme sürecini yaşarken sosyal yaşantı içerisinde kentli olamamış, düşünce kalıplarını değiştirememiş, geleneksel yaşam ve düşünce tarzını devam ettiren, kırla ekonomik ve sosyal olarak ilişkileri devam eden dolayısıyla kentteki birçok sosyal farklılığın dışında kalmış bir toplum oluşmaktadır. Dolayısıyla bu ailelerin yaşam biçimi çocuklarını da etkilemektedir.

Bu araştırmada Tokat İlinde kırdan kente göç etmiş gecekondu bölgelerinde ikamet eden ailelerin kız çocuklarına yönelik görüşleri incelenmiştir. Ayrıca erkek çocuklarına ilişkin görüşleri de dikkate alınarak cinsiyetler arası görüş farklılıklarının olup olmadığı incelenmiştir. Burada aileler de kadın ve erkek olarak ayrı ayrı değerlendirilerek aralarındaki düşünce farklılığı ortaya konmuştur.

2. Materyal ve Yöntem

Araştırma birincil verilere dayanmaktadır. Ayrıca konu ile ilgili literatür taraması yapılmıştır. Araştırmada veri toplama yöntemi olarak anket formu kullanılmıştır.

Araştırmanın evrenini; Tokat Belediyesi'nden (Anonim, 2019) alınan verilere göre merkez ilçede bulunan 42 mahallenin %50'si olan 21 mahallede yaşayan ailelerdeki bireyler oluşturmaktadır. Bu ailelerden tesadüfi olarak 402 birey seçilmiş ve mahalleler arasında dağılımı yapılmıştır. Araştırma bölgeleri olan 21 mahallenin seçiminde kırdan kente göç etmiş olan ailelerin yoğun olarak yaşadığı ve gecekondu tipi evlerin yaygın olduğu bölgeler seçilmiştir. Ayrıca araştırmada kullanılan anketin güvenilirliğini test etmek için cronbach's alpha katsayısı hesaplanmış ve anketin genel güvenilirliği 0.708 olarak bulunmuştur.

Araştırmada elde edilen verilerin analizinde yararlanılacak istatistik testler için birtakım temel varsayımlar ile gereklilikler bulunmaktadır. İstatistik testlerin temel sınıflamalarından biri, parametrik veya parametrik olmayan testler biçimindedir (İslamoğlu ve Alnı açık, 2014). Parametrik testlerin kullanılabilmesi için verilerin normal dağılım gösteren bir ana kütlede alınmış olması gerekmektedir. Ana kütlede dağılımının bilinmediği ya da normal dağılım şartının yerine gelmediği zamanlarda parametrik olmayan hipotez testi metotları kullanılmaktadır. Bu durumda ilk olarak elde edilen verilerin normal dağılıma sahip olup olmadıklarını görebilmek için Kolmogorov-Smirnov testi kullanılmıştır. Normallik testinde sıfır hipotezi "veriler normal dağılmıştır" şeklindedir. Araştırmada istatistiklerin önem dereceleri verilerin hepsi için 0.05 ten küçük olduğundan sıfır hipotezi reddedilmiştir. Testlerde belirlenen verilerin normal dağılım göstermediği saptandıktan sonra parametrik olmayan testlerin kullanılmasına karar verilmiştir (Göktolga, 2015). Araştırma kapsamında ortaya çıkarılan verilerden bazıları ilişkilendirilerek parametrik olmayan testlerden khi-kare testi kullanılmıştır.

3. Araştırma Bulguları

Bu araştırma kırdan kente göç eden ailelerin kız çocuklarına yönelik görüşlerini tespit etmek amacıyla yapılmış olup bu düşünceler analiz edilmiş ve yorumlanmıştır.

3.1. Ailelerin Sosyo-Demografik Özellikleri ile İlgili Bilgiler

Araştırmaya katılan bireylerin %46.8'ini kadınlar, %53.2'sini erkekler oluşturmaktadır. Bireylerin %29.1'i 39-46 yaş arasında, %26.1'i 31-38 yaş arasında, %24.6'sı 47-54 yaş arasında, %11.4'ü 55-63 yaş arasında, %8.7'si 23-30 yaş arasındadır. Bireylerin %94.8 gibi büyük çoğunluğunun evli olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan bireylerden kadınların %46.8'inin ilkokul, %20.7'sinin ortaokul mezunu olduğu, erkeklerin %32.8'inin lise, %23.8'inin de ilkokul mezunudur. Erkeklerde lise mezunu olanların kadınlara göre daha fazla olduğu saptanmıştır. Yüksekokul mezunu olanların oranı erkeklerde %17.3'tür. Bireylerin büyük çoğunluğunun ilkokul mezunu olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan kadınların %87.6'sının bir işte çalışmadığı ve ev hanımı olduğu tespit edilirken, erkeklerin %34.1'inin serbest mesleklerde çalıştığı ve %18.7'sinin devamlı işçi olduğu görülmektedir. Kadınlar daha çok evin gündelik işleriyle ilgilenen ve çocuklarının bakımından sorumlu kişi konumunda olup, ev hanımlığı görevini üstlenmiştir. Erkekler ise evin geçiminden ve ihtiyaçların karşılanması yönünden aile reisi görevini üstlenip, çalışan kişi konumundadır.

Araştırmaya katılan bireylerin aylık gelir dağılımlarına bakıldığında %55'inin aylık gelirin 1601-2700-TL arasında, %22.6'sının ise, 2701-3800-TL arasında olduğu görülmektedir.

3.2. Ailelerin Çocuklarına Yönelik Düşüncelerine İlişkin Bilgiler

Toplumlar yavaş ya da hızlı sürekli bir değişim halindedir. Dolayısıyla toplumun en küçük birimi olan aile yapısı ve biçimi de değişmektedir. Topluma iç ve dış etkiler bu değişimde önemli rol alırlar.

Aile içi roller, işlerin ne şekilde paylaşılıp yürütüldüğünü içeren davranış biçimleri olarak ifade edilmektedir. Zorunlu işlerin yürütülmesini sağlayan rollerin beraberinde denge amaçlı, daha karmaşık roller de saptanmıştır. Ailedeki görevlerin sağlıklı şekilde yerine getirilebilmesi, çoğunlukla bireylerin rollerini sahiplenip uygulayabilmeleriyle ilgilidir ve paylaşımı sırasında belirlenir (Kılıçaslan, 2001). Kırdan yaşayan erkeklerin aile içi rollerde daha geleneksel kadınların ise daha demokratik ve eşitlikçi olduğu görülmüştür (Kızılaslan ve Yamanoğlu, 2010). Kırdan kente göç eden ailelerin sosyal değişim süreci içerisinde bir de ikamet değişikliği söz konusudur. Bu ailelerde yeni bir düşünce ve yeni bir yöntemin kabullenilmesi, hayat tarzının buna istinaden yeniden düzenlenmesini gerektirir (Türkkahraman ve Tutar, 2009). Bu düzenleme içerisinde çocuklarla ilişkili kararlar da yerini almaktadır.

Ailelerin çocuklarının %60.64'ü kız ve %39.36'sının erkek olduğu saptanmıştır. Ayrıca kız çocuklarının %45.8'i, erkek çocuklarının %44.9'unun 11-20 yaş arasında olduğu gözlenmektedir. Yine kızların %26.8'i ve erkeklerin %26.3'ü 21-30 yaşları arasında bulunmaktadır. Araştırma kapsamındaki ailelerde çoğunlukla çocukların genç yaş grubunda oldukları söylenebilir. Araştırmaya katılan ailelerin %40.3'ü 2 çocuklu, %35.6'sı 3 çocuklu, %12.2'si 4 çocuklu, %8'i 1 çocuklu ve 5 çocuklu ailelerin oranı ise %4.0 ile en düşük düzeydedir.

3.2.1. Ailelerin Çocukları ile İlgili Eğitim Kararı ve Düşünceleri

Kadının eğitim seviyesinin düşüklüğü, aile ve çalışma hayatının dengelenmesinde yaşanan sıkıntılar kadının iş gücüne katılımını engellemektedir. Bu da ülke ekonomisi ve gelişimini olumsuz etkilemektedir (Onurlubaş, 2019). Kadının topluma ilişkin rol ve pozisyonu olarak doğru yerde bulunması, bir ülkenin gelişmesi açısından önemli olduğu, bunun yolunun da kaliteli eğitim süreciyle gerçekleşebileceği sonucunu ortaya çıkarmaktadır (Özaydınlık, 2014). Kadınların özellikle yaygın eğitimlerden yararlanamamalarının en önemli nedenleri, zaman yetersizliği, eğitim eksikliği, toplumsal yapı, yoksulluk gibi dört temel sorun olduğu belirtilmektedir (Kızılaslan, 2007).

Eğitimi ailede başlayan çocuğun örgün eğitimi devlet üzerinden yürütülür. Aile-öğretmen işbirliği ile ebeveynler kendilerine düşen görevleri yapabilmektedir. Örgün eğitimin daha önce görülmediği ve hatta tamamen erişilemediği kırsal alanlarda ve kaynak sınırlı ülkelerde bireysel davranışlarda büyük değişikliklere neden olabildiği belirtilmiştir (Williams, 2009).

Tablo 1’de ailelerin çocuklarının eğitim durumu verilmiştir.

Tablo 1. Ailelerin çocuklarının eğitim durumlarına göre dağılımı

Table 1. Distribution of families' children according to their educational status

Eğitim durumu	Kız		Erkek		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Okula gitmiyor	67	10.4	46	11.0	113	10.6
İlköğretim	205	31.8	143	34.2	348	32.8
Lise	217	33.7	99	23.7	316	29.8
Üniversite	155	24.1	130	31,1	285	26.8
Toplam	644	100.0	418	100.0	1062	100.0

Kız çocuklarının %33.7’si lise, %31.8’si ilköğretim, % 24.1’i üniversitede okumakta veya mezun ve %10.4’ü okula gitmemektedir. Erkek çocuklarının ise, %32.8’i ilköğretim, %29.8’i lise, %26.8’i üniversite, %10.6’sı ise okula gitmemektedir. Üniversitede okuyan veya mezun olan kız çocuk sayısı, erkek çocuk sayısından daha düşük, lisede okuyan veya mezun olan kız çocuk sayısı erkek çocuk sayısından daha yüksektir. Okur-yazar olmayan kız ve erkek çocuklarının içinde ilköğretim döneminden küçük kız ve erkek çocuklarının olması da okuma yazma bilmeyenlerin oranını yükseltmiştir.

Tablo 2. Ailelerin kız çocuklarının eğitim durumları üzerindeki düşüncelerinin dağılımı

Table 2. Distribution of families' opinion on the educational background of their girls

Ailelerin düşünceleri	Kadın		Erkek		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
İlköğretim	2	1.1	12	5.6	14	3.5
Lise	13	6.9	15	7.0	28	7.0
Üniversite	145	77.1	172	80.4	317	78.9
Okuyabildiği en üst yere kadar	28	14.9	15	7.0	43	10.6
Toplam	188	100.0	214	100.0	402	100.0
	$\chi^2= 11.884$		df= 3		p= 0.008	

Araştırmaya katılan ailelerden kadınların %77.1'i kız çocuklarının üniversiteyi bitirene kadar, %14.9'u okuyabildiği en üst yere kadar eğitim almalarını istemiştir. Erkeklerin ise %78.9'u kız çocuklarının üniversiteyi bitirene kadar, %10.6'sı okuyabildiği en üst yere kadar eğitim almalarını istemiştir. Yapılan khi-kare analizinde ailelerin cinsiyet özellikleriyle kız çocuklarının ne kadar eğitim görmeleri gerektiği konusundaki düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Köyden kente göçle beraber kız çocuklarının okutulmaması yönündeki bazı geleneksel görüşlerin etkisini yitirdiği, kadınların kız çocukları üzerinde onların gelecekte iyi bir meslek sahibi olmaları için üniversite eğitimi almaları düşüncesi, kentte yaşayan baba üzerinde de olumlu etkiler yaratmaktadır.

İsveç'te yüksek lisans eğitimi için kayıt olan ya da mezun olan kız öğrenci sayısında artış sağlayan her enstitü veya fakülteye kadın öğretim elemanı açısından yüksek sayıya ulaşan yükseköğretim kurumlarına 30 000 Euro'luk bir ödül verebilmektedir. Benzer uygulamanın Türkiye'de yapılabilmesi demek eğitimde kız çocukları açısından kalitenin ve teşvikin artması demektir (Merter, 2007).

Tablo 3. Ailelerin erkek çocuklarının eğitim durumları üzerindeki düşüncelerinin dağılımı
Table 3. Distribution of families' opinion on the educational background of their boys

Ailelerin düşünceleri	Kadın		Erkek		Toplam		
	N	%	N	%	N	%	
Lise	-	-	6	2.8	6	1.5	
Üniversite	160	85.1	191	89.3	351	87.4	
Okuyabildiği en üst yere kadar	28	14.9	17	7.9	45	11.1	
Toplam	188	100.0	214	100.00	402	100.00	
		$\chi^2= 9.786$		$df= 2$		$p= 0.007$	

Araştırmaya katılan ailelerden kadınların %85.1'i, erkeklerin ise %87.4'ü erkek çocuklarının üniversiteyi bitirene kadar, kadınların %14.9'u, erkeklerin ise %11.1'i okuyabildiği en üst yere kadar eğitim almalarını istemiştir. Yapılan khi-kare analizinde ailelerin cinsiyet özellikleriyle erkek çocuklarının ne kadar eğitim görmeleri gerektiği konusundaki düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Erkek çocuğunun üniversite okuyup iyi bir meslek sahibi olması ailede anne ve baba açısından oldukça önem arz etmektedir. Ancak ailede kadın ve erkek arasında istatistiksel bir farklılık gözlenmemekte olup bu farklılığın kadının biraz daha erkek çocuğunun okuyabildiği yere kadar mantalitesi ağır basmaktadır. Kadınların kız ve erkek çocuklarının eğitimiyle ilgili her iki cinsiyet açısından çok farklı düşünmedikleri görülmektedir.

Araştırmaya katılan ailelerden kadınların %95.7'si kız çocuklarının okumalarını isterken, %4.3'ü okumalarını istememektedir. Erkeklerin ise %90.2'si kız çocuklarının okumalarını isterken, %9.8'i okumalarını istememektedir. Buradan araştırmaya katılan ailelerin büyük çoğunluğunun kız çocuklarını okutmaktan yana olduğu sonucunu çıkarmaktadır. Yapılan khi-kare analizinde ailelerin cinsiyet özellikleriyle kız çocuklarının okumalarını isteme konusundaki düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Köyden kente göç eden ailelerin amaçlarından birisi de cinsiyet ayrımı yapmadan çocuklarına eğitim imkânı sağlamaktır. Bu oranlar ailede anne ve babaların kız çocuklarının okutulması yönünde olumlu tutum geliştirdiklerini göstermektedir. Kız çocuklarını okutma konusunda ailede kadınların bir miktar daha hassas oldukları söylenebilir.

Kız çocuklarına yönelik eğitim bazı toplumlarda olduğu kadar Türk toplumunda da kişilik ve kimlik kazandırma bakımından daha da önemlidir. Kız çocuklarının eğitilmesiyle kendini idame ettirme, güçlenme, saygınlık, güvenin artması, ekonomik özgürlük beraberinde gelerek toplumdaki konumlarını sağlamlaştıracak ve hem bireysel hem de toplumsal kazanım elde edilecektir.

Kırdan kente göç eden ailelerin kız çocuklarını okutma nedenleri incelendiğinde bu nedenlerin başında %35.4 ile meslek sahibi olması ve %29.8 ile toplum içinde iyi bir yer edinmesi gelmektedir. İlerde daha iyi bir ekonomik imkâna sahip olması için kız çocuklarını okutanların oranı ise %29.2'dir. %3.5'i yalnızca eğitim alması için, %1.6'sı kendi istediği için, %0.5'i de okumanın kızın hakkı olduğu için şeklinde cevap vermiştir.

Kız çocuklarının okumasını istemeyen aileler okutmama nedenini, %31.0 oranında kız çocuklarına yapılan yatırımı gereksiz bulmaları olarak belirtmişlerdir. Bu sonucun oluşmasında kız çocuklarının evlenmesi durumunda evden ayrılacağı için kız çocuklarına yatırım yapmanın gereksiz olduğu düşüncesi ile geleneksel görüşün etkisinin devam ettiği söylenebilir. Ayrıca %24.1'i dini inançlarına göre kızların okutulmasını günah saydığını, %24.1'i maddi durumunun yetersizliğinden okul masraflarını karşılayamayacağını, %20.8'i bulunduğu çevrede okuyan kızların hoş karşılanmadığını belirtmiştir.

Birleşmiş Milletler Uluslararası Çocuklara Yardım Fonu'nun (UNİCEF) 2003 yılındaki çalışmasında kız çocuklarının okutulmamasında rol oynayan nedenler; gelenekler ve dini inanışlar, kalıplaşmış olan cinsiyet rolleri, kadının düşük olan statüsü veya pozisyonu, erken evlilikler, eğitimin toplumda kabul görmüş rollerle çelişkili görülmesi olarak belirlenmiştir (İlhan Tunç, 2009). Yapılan araştırmamızda da kız çocuklarının okumasını istemeyen aile sayısı göreceli olarak düşük olmasına rağmen nedenleri incelendiğinde 2000'li yılların başında UNİCEF araştırmasındaki bulgularla birebir örtüşmektedir.

Yapılan bir çalışmada kız çocuklarının okula gitmeme nedenleri, okula gitmek için destek göremeyişleri, maddi yetersizlikler, okuma-yazma bilmenin yeterli görülmesi ve evlenince onlara kocalarının bakacak olma düşüncesidir (Gürol ve Dilli, 2006). Başka bir çalışmada ekonomik sebepler, dini inancın etkili olduğu sebepler ve geleneksel anlayışlar olarak ortaya çıkmıştır (İlhan Tunç, 2009). Diğer bir çalışmada, kızlarının okumalarının günah olduğu düşüncesi, maddi imkânsızlıklar, kız çocuklarının okumalarının gereksiz sayılması düşüncesi etkilidir (İlgaz ve Keskin, 2017).

Tablo 4. Ailelerin kız çocuklarının okumaları üzerindeki düşüncelerinin eğitim düzeylerine göre dağılımı

Table 4. Distribution of families' opinions on their girls' get an education by education level

Özellikler	Ailelerin kız çocuklarının okumaları üzerindeki düşünceleri							
	Kadın				Erkek			
	Okumasını istiyor		Okumasını istemiyor		Okumasını istiyor		Okumasını istemiyor	
Ailelerin eğitim durumu	N	%	N	%	N	%	N	%
Okur-yazar değil	3	1.7	-	-	-	-	2	9.5
Okur-yazar	16	8.9	1	12.5	6	3.0	-	-
İlkokul	84	46.7	4	50.0	44	22.8	7	33.3
Ortaokul	36	20.0	3	37.5	43	22.3	5	23.8
Lise	33	18.3	-	-	64	33.2	6	28.6
Yüksekokul	8	4.4	-	-	36	18.7	1	4.8
Toplam	180	100.0	8	100.0	193	100.0	21	100.0
	$\chi^2= 0.053$		df= 5		p= 0.053			

Araştırmaya katılan ailelerden evet cevabını veren kadınların %46.7'si ilkököl ve %20'si ortaokul mezunu olup, kız çocuklarının okumasını istemekte iken, hayır cevabını veren ve ilkököl mezunu olan kadınların %50'si ile ortaokul mezunu olan kadınların %37.5'i kız çocuklarının okumasını istememektedir. Evet cevabını veren erkeklerin ise %33.2'si lise, %22.8'i ilkököl ve %22.3'ü ortaokul mezunu olup, kız çocuklarının okumasını istemekte iken, hayır cevabını veren ve ilkököl mezunu olan erkeklerin %33.3'ü, lise mezunu olanların %28.6'sı ile ortaokul mezunu olanların %23.8'i kız çocuklarının okumalarını istememektedir. Yapılan khi-kare analizinde ailelerin eğitim durumları ile kız çocuklarının okumaları konusundaki düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Araştırmaya katılan ailelerden 317 ailenin erkek çocukları bulunmakta olup, erkek çocuğu olan kadınların tamamı erkek çocuklarının okumalarını isterken, erkeklerin %99.4'ü okumasını istemektedir. Erkek çocuklarının okumasını istemeyenlerin oranı ise %0.6'dır. Okumalarını istememelerindeki nedenini ise okutunca erkek çocuklarının üzerindeki otoritelerini kaybetmelerini göstermişlerdir. Yapılan khi-kare analizinde ailelerin cinsiyet özellikleriyle erkek çocuklarının okumaları konusundaki düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Ailelerin erkek çocuklarını okutma nedenleri incelendiğinde kadınların %41'i erkek çocuklarının meslek sahibi olması için okumalarını isterken, %37.5'i ilerde daha iyi bir ekonomik imkâna sahip olmaları için, %20.1'i toplumda iyi bir yer edinmesi ve %1.4'ü kendi istediği için okumalarını istemektedir. Erkeklerin ise %35.5'i erkek çocuklarının meslek sahibi olması için okumalarını isterken, %34.8'i ilerde daha iyi bir ekonomik imkâna sahip olmaları, %27.3'ü toplumda iyi bir yer edinmesi, %1.2'si kendi istediği için ve %1.2'si de yalnızca eğitim alması için okumalarını istemektedir.

Tablo 5. Ailelerin erkek çocuklarının okumaları üzerindeki düşüncelerinin eğitim durumlarına göre dağılımı

Table 5. Distribution of families 'opinions on their boys' get an education by education level

Özellikler	Ailelerin erkek çocuklarının okumaları üzerindeki düşünceleri								Toplam	
	Kadın				Erkek					
	Evet		Hayır		Evet		Hayır		N	%
Ailelerin eğitim durumu	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Okur-yazar değil	3	2.1	-	-	1	0.6	-	-	4	1.27
Okur-yazar	12	8.3	-	-	2	1.2	-	-	14	4.43
İlkokul	70	48.6	-	-	40	23.2	1	100.0	110	34.8
Ortaokul	30	20.8	-	-	45	26.2	-	-	75	23.7
Lise	24	16.7	-	-	53	30.8	-	-	77	24.4
Yüksekokul	5	3.5	-	-	31	18.0	-	-	36	11.4
Toplam	144	100.0	-	-	172	100.0	1	100.0	316	100.0
$\chi^2 = 1.862$ $df = 5$ $p = 0.868$										

Araştırmaya katılan ailelerden evet cevabını veren kadınların %48.6'sı ilkököl ve %20.8'i ortaokul mezunu olup, erkek çocuklarının okumasını istemekte iken, evet cevabını veren erkeklerin %30.8'i lise, %26.2'si ortaokul ve %23.2'si ilkököl mezunudur. Hayır cevabını veren ve ilkököl mezunu olan erkeklerin %0.6'sı ise erkek çocuklarının okumalarını istememektedir. Yapılan khi-kare analizinde ailelerin eğitim özellikleriyle erkek çocuklarının okumaları konusundaki düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

3.2.2. Ailelerin Çocukları İle İlgili Meslek Kazanımlarına İlişkin Düşünceleri

Toplumsal ve iktisadi açıdan gelişmeyi sağlayan önemli faktörlerden birisi de kadınların işgücüne katılımıdır. İşgücü ortamında istihdam edilip mali özgürlük ve toplumsal itibarlarını kazanan kadınlar, başta kendileri olmak üzere aile ve toplumları için sosyal kazanımlar elde etmektedir (Zeren ve Kılınç Savrul, 2017). Kadınların iktisadi yaşama uyum sağlamaları toplumsal yaşam içerisinde hak ettikleri pozisyona ulaşabilmeleri açısından bir zorunluluktur. Bir ekonominin işgücü imkânlarını kadınlara yönelik sunma derecesi iktisadi büyüme ve gelişme bakımından önemli bir faktördür (Karaçuka, 2018). Kadınların işgücüne katılımı hususunda önlerinde erkeklerden daha fazla sorun bulunduğunu düşünen görüşler oldukça fazladır. Bu sebeple en başta kadınların işgücüne katılımı önündeki engellerin araştırılması gerekmektedir (Zeren ve Kılınç Savrul, 2017).

Tablo 6. Ailelerin kız çocuklarının çalışma durumlarına göre dağılımı

Table 6. Distribution of families by working status of girls

Çalışma durumu	N	%
Çalışan kızı olan aile sayısı	80	19.7
Çalışan kızı olmayan aile sayısı	322	80.3
Toplam	402	100.0
Çalışan kız çocuk sayısı	106	

Ailelerin %19.7'sinin kızının veya kızlarının çalıştığı ve %80.3'ünün de çalışan kızının olmadığı görülmüştür. Çalışan kız çocuk sayısına bakıldığında aile içinde çalışan kız çocuk sayısı dikkate alınarak toplam çalışan kız çocuk sayısının 106 olduğu görülmektedir.

Ailelerin kız çocuklarının meslek dağılımlarına bakıldığında, %19.82'sinin devlet memuru, %18.87'sinin özel sektör çalışanı, %15.09'unun tezgâhtarlık, %11.32'sinin fabrika işçisi, %10.37'sinin kuaför yanında, terzilik, esnaflık veya kreşte ablalık gibi usta-çırak ilişki ile öğrenilen işleri yapmaktadır. Bunun dışında %1.89'u doktor, %9.43'ü öğretmen, %8.49'u hemşire olarak çalışmaktadır. Geri kalan ise geçici işlerde (temizlik işçisi, garson vb) iş buldukları çalışanlardır.

Ailelerin kız çocuklarının çalışma nedenlerine bakıldığında %35.0'i bir mesleği olduğu için, %23.8'si kendisi çalışmak istediği için, %21.3'ü aile geliri yetersiz olduğu için ve %20.0'si kendi bireysel ihtiyaçlarını daha iyi karşılamak için çalıştığını belirtmişlerdir.

Bir araştırmada ailelerin %25.7'si aile geliri olmadığından, %22.8'i mesleği olduğundan, %17.1'i kız çocuğunun kendisi istediğinden, %5.7'nin çevre edinmek için kızlarının çalıştıkları tespit edilmiştir (Yıldız, 2007).

Tablo 7. Ailelerin kız çocuklarının çalışmasına dair düşünceleri

Table 7. Thoughts about girls work of families

Kız çocuklarının çalışmasını isteme durumları	Kadın		Erkek		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Evet	132	70.2	145	67.8	277	68.91
Hayır	20	10.6	26	12.1	46	11.44
Duruma Bağlı	34	18.1	40	18.7	74	18.41
Fikrim yok	2	1.1	3	1.4	5	1.24
Toplam	188	100.0	214	100.0	402	100.00
$\chi^2 = 0.399$ $df = 3$ $p = 0.940$						

Ailelerden kadınlardan kız çocuklarının çalışmasını isteyenler %70.2 iken, duruma bağlı diyenler %18.1 ve çalışmasını istemeyenler %10.6'dır. Erkeklerde ise kız çocuklarının çalışmasını isteyenler %68.91, duruma bağlı diyenler %18.41 ve çalışmasını istemeyenler ise %11.44'tür. Yapılan khi-kare analizinde ailelerin cinsiyet özellikleriyle kız çocuklarının çalışması konusundaki düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Ailelerin %53.8'i kız çocuklarının kendi ihtiyaçlarını karşılaması için, %18.8'i mesleği olduğu için, %17.3'ü aile geliri yetmediği için, %9.4'ü kendisi istediği için, %0.7'i özgüvene sahip olması ve kendini geliştirmesi için kız çocuklarının çalışmasını istemektedirler.

Ailelerin kız çocuklarının çalışmasını istememe nedenlerine bakıldığında kız çocuklarının ezilmesini istemeyenler ve çalışmasını evde oturup çeyizini hazırlasın diyenlerin oranı eşit olup, %37.0'dir. %17.3'ü aile geliri yeterli olduğu için %6.5'i kız çocuklarının kendilerinin de çalışmasını istemediğini belirttikleri için ve %2.2'si evin geçimini evin reisi sağlar demişlerdir.

Ailelerin kız çocuklarının belli şartlar altında çalışmalarına izin vermeleri durumuna bakıldığında %55.4'ü ailenin ihtiyaçları tek kişi tarafından karşılanamadığı zaman, %32.4'ü ailenin bazı ana ihtiyaçları sağlanana kadar, %9.5'i kendi çeyiz ihtiyaçlarının karşılanması için ve %2.7'si mesleğini sevdiği sürece çalışmalarına izin vereceklerini belirtmişlerdir.

Kırsal alanda kadınlara yönelik toplumsal cinsiyet algısını belirlemek amacıyla yürütülen bir araştırmada, kadının çalışma hayatı ile ilgili önermeler genel olarak incelendiğinde, kırsal alanda yaşayan kadınlar, kadınların çalışma hayatına girmesine erkeklere nazaran daha sıcak bakmaktadır. Kırsal alanda yaşayan kadınlar kadınların ticaret yapmalarına, kadınların yönetici pozisyonunda olabileceklerine, evlendikten sonra da çalışmalarına, kadınların çalışma hayatının ev işlerini aksatmayacağına ve anne olduktan sonra da çalışabileceklerine erkeklere nazaran daha fazla inanmaktadır. Erkeklerin ise daha geleneksel bir tutum içinde oldukları ailenin gelirinin erkekler tarafından sağlanması gerektiği ve kadının kocasından fazla para kazanmaması gerektiği görüşündedir (Çukur ve ark., 2020).

Tablo 8. Ailelerin kız çocuklarının çalışmasına ilişkin karar verme durumu

Table 8. The decision-making situation of families regarding their girls' work

Çalışma kararı durumu	N	%
Ben	1	1.3
Eşim	1	1.3
Eşim ve ben	2	2.5
Kendisi	59	73.8
Eşim, kendisi ve ben	17	21.3
Toplam	80	100.00

Kız çocuğu veya çocukları çalışan 80 ailenin kız çocuklarının çalışmasına büyük çoğunlukla (%73.8) kız çocuklarının kendilerinin karar verdiği görülmektedir. Bu oranı %21.3 ile eşim, kendisi ve ben ifadesi takip etmiştir. Buradan hareketle araştırma alanında kırdan kente göç eden ve kız çocuklarının çalışma hayatında bulunmalarına fırsat veren ailelerde karar verme süreçlerinde demokratik bir tutum izlendiği söylenebilir.

Tablo 9. Ailelerin erkek çocuklarının çalışma durumlarına göre dağılımları

Table 9. Distribution of families by working status of boys

Çalışma durumu	N	%
Çalışan erkek çocuğu olan aile sayısı	79	24.92
Çalışan erkek çocuğu olmayan aile sayısı	238	75.08
Toplam	317	100.00
Çalışan erkek çocuk sayısı	97	

Ailelerin %24.92'sinin çalışan erkek çocuklarının olduğu ve %75.08'inin de çalışan erkek çocuğu olmadığı görülmüştür. Çalışan erkek çocuk sayısı 97'dir.

Erkek çocukların meslek dağılımlarına bakıldığında, %26.9'unun polis, subay vb. devlet memuru; %12.3'ü özel sektör çalışanı, %12.3'ü fabrika işçisi, %7.26'sı öğretmen, %5.15'i tezgahkar, temizlik işçisi, garson ve aşçı mesleğine sahip olanlarının oranı olup eşit orana sahip olduğu, %4.2'sinin nakliyecilik, kuaförlük ve özel güvenlikte çalıştığı ve %2.6'sının da doktorluk mesleğini yaptığı tespit edilmiştir.

Ailelerin erkek çocuklarının çalışma nedenlerine bakıldığında %38.0'i bir mesleği olduğu için, %29.1'i kendi bireysel ihtiyaçlarını daha iyi karşılamak için, %19.0'u aile geliri yetersiz olduğu için, %13.9'u da kendisi çalışmak istediği için çalıştıklarını belirtmişlerdir.

Ailelerden kadınların %99.32'si erkek çocuklarının çalışmasını isterken, %0.68'i fikir beyan etmemiştir. Erkeklerin ise %99.38'i erkek çocuklarının çalışmasını isterken, %0.58'i çalışmasını istememektedir.

Ailelerden kadınların %46.90'ı erkek çocuklarının kendi ihtiyaçlarını karşılaması için, %33.79'u aile geliri yetmediği için, %12.41'i mesleği olduğu için ve %6.90'ı kendisi istediği için erkek çocuklarının çalışmasını istemektedir. Erkeklerin ise %51.75'i erkek çocuklarının kendi ihtiyaçlarını karşılaması, %26.66'sı aile geliri yetmediği, %16.19'u mesleği olduğu, %5.40'ı kendisi istediği için erkek çocuklarının çalışmasını istemektedir. Ayrıca erkek çocuklarının çalışmasını istemeyenlerin oranı %0.58 olup gelirimiz yeterli seçeneğini tercih etmişlerdir.

Tablo 10. Ailelerin erkek çocuklarının çalışmasına ilişkin karar verme durumu

Table 10. The decision-making situation of families regarding their boys' work

Çalışma kararı durumu	N	%
Ben	4	5.1
Kendisi	63	79.7
Eşim, kendisi ve ben	12	15.2
Toplam	79	100.0

Ailelerde erkek çocuklarının çalışmasına büyük çoğunlukla (%79.7) erkek çocuklarının kendilerinin karar verdiği görülmektedir. Bu oranı %15.2 ile eşim, kendisi ve ben ve %5.1 ile sadece ben görüşü takip etmiştir.

3.2.3. Ailelerin Çocukları ile İlgili Evlilik Kararı ve Düşünceleri

Toplum, bireyin eylemlerini, düşüncelerini, duygularını yönlendiren bir güçtür ve eş seçiminde yaş, cinsiyet, ırk, sosyal sınıf gibi etkenler belirleyicidir. Bu bağlamda kimin kiminle, nasıl evleneceğini belirleyen kurallar toplum tarafından belirlenmekte, toplumdaki topluma değişmektedir. Evlilik kurumu evrensel olsa da, evlilik çeşitlerinin kültüre, şartlara ve bireylerarası etkileşimlere göre farklılaştığı kabul edilmektedir. Bu anlamda evlilik bağlamsaldır ve inşa süreci kültürden kültüre farklılık göstermektedir. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde modernleşmenin gelenekleri yerinden çıkarıcı etkisine karşı, aile ve akrabalık ilişkileri, bireylere ontolojik bir güvenlik sunmakta; aile ve akrabalar, evlilik süreci içerisinde önemini korumaktadır (Günen ve Poyraz Tacoğlu, 2017).

Tablo 11. Ailelerin kız çocuklarının evlilik kararında etkileri

Table 11. The effects of families on the decision of marriage of girls

Evlilik kararında etkili olanlar	Kadın		Erkek		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Kendisi	69	36.7	63	29.4	132	32.83
Babası	8	4.3	10	4.7	18	4.48
Annesi	2	1.1	1	0.5	3	0.75
Babası ve annesi	104	55.2	134	62.6	238	59.20
Dedenin ve ninenin görüşü	5	2.7	6	2.8	11	2.74
Toplam	188	100.0	214	100.0	402	100.00
	$\chi^2 = 3.032$		df= 4		p= 0.553	

Tablo 11’de kız çocuklarının evlilik kararında kimlerin etkili olması gerektiği konusunda kadınlardan babası ve annesi beraber diyenler %55.2, yalnızca kendisi karar verebilir diyenler %36.7, sadece babası diyenler %4.3, dedenin ve ninenin görüşü alınmalı diyenler %2.7 ve sadece annesi diyenler %1.1’dir. Erkeklerin ise babası ve annesi beraber diyenler %62.6, yalnızca kendisi karar verebilir diyenler %29.4, sadece babası diyenler %4.7, dedenin ve ninenin görüşü alınmalı diyenler %2.8 ve sadece annesi diyenler %0.5’tir. Kız çocuklarının evliliklerinde daha çok çekirdek ailedeki anne ve babanın karar verici olması gerektiği bunu kız çocuğunun kararının takip ettiği görülmüştür. Yapılan khi-kare analizinde ailelerin cinsiyet özellikleriyle kız çocuklarının evlilik kararlarındaki etkileri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Ailelerdeki erkek ve kadının bu yöndeki düşünceleri birbirine benzemektedir.

Kutsal görülmeyle beraber aile kurumunun en önemli yapı taşından biri olan kadının okumasından ve çalışmasından ziyade bir an önce ailenin önemli bir parçası olması, çocuk dünyaya getirmesi, kız çocuğunun, genel anlamda da kadının toplumsal görevi veya işlevi olarak değerlendirilmektedir (Kara, 2015).

Ailelerin erkek çocuklarının evlilik kararında etkileri incelendiğinde kadınlarda babası ve annesi beraber diyenler %48.63, yalnızca kendisi karar verebilir diyenler %43.84, sadece babası diyenler %3.42, dedenin ve ninenin görüşü alınmalı diyenler %2.74 ve sadece annesi diyenler %1.37’dir. Erkeklerde ise babası ve annesi beraber diyenler %55.56, yalnızca kendisi karar verebilir diyenler %36.84, sadece babası diyenler %4.68, dedenin ve ninenin görüşü alınmalı diyenler %2.92’dir. Yapılan khi-kare analizinde ailelerin cinsiyet özellikleriyle erkek çocuklarının evlilik kararlarındaki etkileri arasında anlamlı bir ilişki

bulunmamıştır. Erkek çocukların evlilik kararında da ailelerdeki erkek ve kadının bu yöndeki düşünceleri birbirine benzemektedir.

Tablo 12. Ailelerin erkek çocuklarının evlilik kararlarında etkileri
Table 12. The effects of families on the decision of marriage of boys

Evlilik kararında etkili olanlar	Kadın		Erkek		Toplam		
	N	%	N	%	N	%	
Kendisi	64	43.84	63	36.84	127	40.06	
Babası	5	3.42	8	4.68	13	4.10	
Annesi	2	1.37	-	-	2	0.63	
Babası ve annesi	71	48.63	95	55.56	166	52.37	
Dedenin ve ninenin görüşü	4	2.74	5	2.92	9	2.84	
Toplam	146	100.00	171	100.00	317	100.00	
		$\chi^2 = 5.051$		df= 4		p= 0.282	

Ailelerin %85.3'ünün evli kızı olmayıp, %14.7'sinin evli kızı bulunmaktadır ve aile içinde toplam evli olan kız çocuk sayısı 77'dir. Araştırmaya katılan ailelerin %93.5'inin evli erkek çocuğu olmayıp, %6.5'inin evli erkek çocuğu bulunmaktadır ve aile içinde toplam evli olan erkek çocuk sayısı 30'dur.

Tablo 13. Ailelerin evli kız ve erkek çocuklarının evlenme şekilleri
Table 13. Marriage types of married girls and boys of families

Kız/erkek çocukların evlenme şekilleri	Kız		Erkek	
	N	%	N	%
Görücü usulü ile	39	50.3	9	30.0
Kendisi anlaşarak	38	49.7	21	70.0
Toplam	77	100.0	30	100.0

Ailelerin kız çocuklarının evlenme şekillerine bakıldığında görücü usulü ile evlenen kız çocukları %50.3 iken, erkek çocukları %30.0'dur. Kızlardan kendisi anlaşarak evlenenler %49.7 olup erkek çocuklarının oranı %70.0'dir. Erkek çocukların kızlara göre daha bağımsız hareket ettiği söylenebilir.

Kırsal alanda yapılan bir araştırmada, kadınların %77,78'inin görücü usulü ile, %19,30'unun anlaşarak, %2,92'sinin ise kaçarak evlendiği anlaşılmaktadır (Kızılaslan ve Yamanoglu, 2010).

Karşılıklı bağımlılık ve bireysellik değerlerinin bir arada olduğu ülke olan Türkiye'de evliliklerin yarıya yakını görücü usulüdür; fakat kent merkezlerinde olan genç ve eğitimli bireyler açısından oran daha düşüktür. Geleneksel görücü usulü günümüz Türkiye'sinde evlenecek çiftleri çevrenin veya ailelerin bir araya getirip tanıştırdığı, belli süre görüşükten sonra birbirini tanıyan gençlerin evlilik kararının kendilerine bırakıldığı yeni bir anlam içermektedir (Çimen, 2007).

Tablo 14. Ailelerin kız çocuklarının eşlerini seçerken dikkat ettikleri hususlar
 Table 14. The points of families that girls pay attention to when choosing their spouses

Özellikler	Kadın		Erkek		Toplam		
	N	%	N	%	N	%	
Akraba olmasına	1	0.5	2	0.9	3	0.7	
Hemşehri olmasına	2	1.1	3	1.4	5	1.2	
Aynı semtten olmasına	1	0.5	3	1.4	4	1.0	
Ekonomik durumunun iyi olmasına	26	13.8	48	22.4	74	18.5	
Ahlaklı olmasına	99	52.7	118	55.1	217	54.0	
Tahsilli olmasına	20	10.6	30	14.0	50	12.4	
Kendi kararıdır karışmam	39	20.7	10	4.7	49	12.2	
Toplam	188	100.00	214	100.00	402	100.00	
		$\chi^2 = 27.333$		df= 6		p= 0.000	

Kadınların kız çocuklarının eşlerini seçerken dikkat ettikleri hususlarda ahlaklı olması diyenler %52.7, kendi kararıdır karışmam diyenler %20.7 ve ekonomik durumunun iyi olması diyenler %13.8'dir. Erkeklerde ise ahlaklı olması diyenler %54, ekonomik durumunun iyi olması diyenler %18.5 ve tahsilli olması diyenler %12.4'tür. Yapılan khi-kare analizinde ailelerin cinsiyet özellikleriyle kız çocuklarının eşlerini seçerken dikkat ettikleri hususlar arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Anne ve babaların kız çocuklarının yapacakları evliliklerde evleneceği insanı seçerken genel olarak temel aldıkları husus ahlaki değerlere sahip, karakterli, sorumluluk ve bilinç sahibi kişiler olmasıdır. Aradaki farklılık ailede kadının kız çocuğunun daha fazla kendi seçimine müdahale edilmemesi konusundan kaynaklanmaktadır.

Tablo 15'te kadınların erkek çocuklarının eşlerini seçerken dikkat ettikleri hususlar sıralandığında, ahlaklı olması diyenler %53.4, kendi kararıdır karışmam diyenler %26.7 ve tahsilli olması diyenler %12.3'tür. Erkeklerde ise ahlaklı olması diyenler %66.6, kendi kararıdır karışmam diyenler %16.4 ve tahsilli olması diyenler %11.7'dir. Yapılan khi-kare analizinde ailelerin cinsiyet özellikleriyle erkek çocuklarının eşlerini seçerken dikkat ettikleri hususlar arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Anne ve babaların erkek çocuklarının yapacakları evliliklerde evleneceği insanı seçerken genel olarak temel aldıkları özellikte, kız çocukları ile ilgili temel alınan kriterde olduğu gibi ahlaki değerlere sahip, karakterli, sorumluluk ve bilinç sahibi kişiler insanların olması düşüncesi öne çıkmaktadır.

Kız çocuklarındaki düşünce ile aynı şekilde aradaki farklılık ailede kadının erkek çocuğunun kendi kararlarını verirken serbest olması gerektiğinden kaynaklanmaktadır.

Tablo 15. Ailelerin erkek çocuklarının eşlerini seçerken dikkat ettikleri hususlar
 Table 15. The points of families that boys pay attention to when choosing their spouses

Özellikler	Kadın		Erkek		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Akraba olmasına	1	0.7	1	0.6	2	0.6
Hemşehri olmasına	5	3.4	4	2.3	9	2.8
Aynı semtten olmasına	1	0.7	-	-	1	0.3
Ekonomik durumunun iyi olmasına	4	2.8	1	0.6	5	1.6
Ahlaklı olmasına	78	53.4	133	77.8	211	66.6
Tahsilli olmasına	18	12.3	19	11.1	37	11.7
Kendi kararıdır karışmam	39	26.7	13	7.6	52	16.4
Toplam	146	100.00	171	100.00	317	100.00
	$x^2 = 23.709$		df= 6		p= 0.001	

4. Sonuç ve Öneriler

Toplumların sosyal ve ekonomik kalkınmasında kız çocuklarının ve kadınların sosyal statülerinin geliştirilmesi, her alanda eşit imkânlarla sahip olmaları önemlidir. Kırdan kente göç edip kentli olan sosyal grupların da kalkınmadaki rolleri onların geliştirilmesiyle bağlantılıdır. Bu sosyal grupların çocukları üzerinde uygulayacakları kararlar sosyal değişimin bir parçası olarak önemli çıktılara neden olur. Bireylerin kentlere uyum sağlaması kentte kalış süreleri ile de ilgili olup süre arttıkça kenti benimsemesi ve kentin kurumsallığının içerisine girmesi de artmaktadır. Kentin kurumsallığı ile eğitim, çalışma, evlilik gibi konulardan giyim tarzlarına, beslenme alışkanlıklarına, kültürel yapıya, gelir kaynaklarına kadar birçok alanda sosyal bir değişimin olduğu görülmektedir.

Ancak birçok kırsal özelliklerinden uzaklaşsalar da, araştırmada olduğu gibi özellikle eğitim yoluyla göç etmemiş, iş bulmak ümidiyle gelmiş ve kentin kırsal alanlarında tutunmaya çalışan aileleri tam olarak kentli olarak görmek de mümkün değildir. Ailelerin çoğunluğu belli bir meslekten yoksun oldukları için inşaat işleri, fabrika işçisi, temizlik işleri, garson, çocuk bakıcılığı gibi sosyal güvencesi olmayan enformel sektörlerde çalışmaktadır. Çocuklarının da aynı şekilde çok fazla eğitim almadan ekonomik nedenlerden dolayı enformel sektörde meslek seçimine yöneldikleri görülmektedir. Bunun yanında ailelerin kız çocuklarının eğitimleri ve çalışmaları konusunda genel olarak olumlu tutum içinde oldukları belirlenmiştir. Kız çocuklarının evlilik şekillerinde kısmen de olsa gelenekselliğin devam ettiği görülmüştür. Ayrıca ailelerin kentle ilgili bazı sosyo-ekonomik kuralların içerisine girdikleri ve uyum sağladıkları belirlenmiştir. Burada sosyal değişimin yavaş olduğunun tekrar altı çizilmelidir.

Kırdan kente göç eden ailelerin kız çocuklarının yaygın ve örgün eğitime katılması sağlanarak eğitim alan kız çocuklarının sayısı nicel ve nitel olarak artırılmalıdır. Kız çocuklarının örgün eğitimlerini tamamlamadan okuldan alan ya da okula göndermeyen ailelerle görüşülerek ikna edilmelidir. Örgün eğitim döneminin dışında yaygın eğitimle kız çocuklarına yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Kız çocuklarının meslek seçiminde de ailelere yardımcı olacak programlar düzenlenebilir. Kız/kadınların işgücüne dahil edilmesinin

önündeki engeller kaldırılmalıdır. Okullarda ailelere eğitimler verilmeli, her konuda onların bilgi sahibi olmaları için ortam oluşturulmalıdır. Maddi durumunun yetersiz olması sebebiyle kız çocuklarının eğitimini karşılayamayan ailelerin çocuklarına devlet tarafından ve özel kuruluşlar tarafından burslar sağlanmalıdır. Kız çocuklarına okumayı, hayatlarına istekleri doğrultusunda yön vermeyi aynı zamanda da kız ve erkek çocuklarına kendilerinin belirleyeceği bir şekilde evlilik yapmayı mutlu evlilikler adına sağlamak gerekir.

5. Kaynaklar

- Anonim, 2019. Tokat Belediyesi Kayıtları, Tokat.
- Arpacı, F. ve Tokyürek. Ş., 2008. Kırdan kente göç eden ailelerde bireylerin kız çocuklarının meslek kazanması ve çalışmasına ilişkin görüşleri. E-journal of New World Sciences Academy, 3 (1), 54-65.
- Çimen, Ş.E., 2007. Görücü Usulü ve Anlaşarak Evlenen Bireylerin Çeşitli Sosyal Psikolojik Faktörler Yönünden Karşılaştırılması. (Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi. Psikoloji Anabilim Dalı, Ankara.
- Çukur, T., Kızılaslan, N., Kızılaslan, H., Çukur, F., 2020. Gender Perception Towards Women in Rural Areas In Turkey, Rural Environment. Education. Personality. Proceedings of the 13th International Scientific Conference, Vol.13, p.277-285, ISSN 2255-5207 Jelgava, Latvia, 8-9 May 2020. DOI: 10.22616/reep.2020.033.
- Ekici, S., Tuncel, G., 2015. Göç ve insan. Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi, 5 (9), 9-22.
- Gürler, A.Z., Kızılaslan, N., Kızılaslan H. ve Doğan, S., 2007. Rural-Urban Migration in Turkey and the Socio-Economic Characteristics of the Immigrants (Tokat Case). Research Journal of Social Sciences, 2, 60-71.
- Göktolga, Z. G., 2015. İktisadi ve İdari Bilimler için İstatistik. Seçkin Yayıncılık, 376 s, Ankara.
- Günen, H , Poyraz Tacoğlu, T., 2017. Mardin’de Gerçekleştirilen Tercihli ve Geleneksel Evliliklerin Nedenleri ve Evliliğe Karar Verme Süreci. Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD), (26), 187-222.
- Gürol, A. ve Dilli, C., 2006. Zorunlu eğitim çağında bulunan kız çocuklarının okula gitmeme sebepleri (Şırnak İli Örneği), XVI: Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, 5-7 Eylül, 2006. Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- İlgaz, S., ve Keskin, Y., 2017. Farkındalık seminerlerinin okula devam etmeyen/az devam eden kız öğrencilerin ve velilerin tutumlarına etkisi. Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi, 12 (23), 121-133.
- İlhan Tunç , A., 2009. Kız çocuklarının okula gitmeme nedenleri (Van İli Örneği). Yüzüncü Yıl Üniv. Eğitim Fakültesi Dergisi. VI(I), 237-269.
- İslamoğlu, H.A. ve Alınacı, Ü.2014. Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. Beta Yayıncılık, 495s, İstanbul.
- Kara, B., 2015. Değişen aile dinamikleri açısından erken yaşta evlilikler sorunu ve toplumsal önemi. Süleyman Demirel Üniversitesi. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 20 (2), 59-72.
- Karaçuka, M., 2018. Türkiye’de kadınların işgücüne katılımı ve istihdamı. Uluslararası Ekonomi Siyaset İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi, 1(2), 134-150.
- Karakuş, E., 2006. Göç Olgusu ve Eğitime Olumsuz Etkileri (Sultanbeyli Örneği). (Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Kılıçaslan, A., 2001. Aile Fonksiyonlarının ve Algılanan Farklılaşmış Anne-Baba Yaklaşımının Kardeş İlişkileri Üzerindeki Etkisi. (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniv. Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul.
- Kızılaslan, N., 2007. Rural Woman in Agricultural Extension Training, Research Journal of Social Sciences, 2, 23-27.
- Kızılaslan, N. and Kızılaslan, H., 2007. Gender Inequalities in the World and in Turkey, Journal of Applied Sciences Research, 3(10),1056-1061.

- Kızılaslan, N. and Ymanoğlu, A., 2010. Social Gender Analysis in a Turkish Province. The Province Of Tokat: a case study, *New Medit – Mediterranean Journal of Economics, Agriculture and Environment*, 9 (3), 76-80.
- Kızılaslan, N. ve Ymanoğlu, A., 2010. Kırsal Alanda Kadınların Tarımsal Üretime ve Aile İçi Kararlara Katılımı: Tokat İli Örneği, *The Journal of International Social Research (Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi)*, Woman Studies (Special Issue), 3 (13), 154-167.
- Kızılaslan, N., 2013. Kırdan Kente Göç Olgusunda Kadının Rolü ve Göç Kararındaki Etkisinin Analizi (Tokat İli Örneği), *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları No:75, Araştırma Serisi No:27, Tokat*.
- Merter, F., 2007. Kızların okullaşması açısından bazı Avrupa Birliği topluluğu üyesi ülkeler ve Asya ülkelerinin karşılaştırılması. *Süleyman Demirel Üniv. Sosyal Bilimler Dergisi*. No: 16, 221-244.
- Onurlubaş, E., 2019. 'Kadının İş Yaşamı ve Etik,' *Sosyal Medya Pazarlamasında Kadın Girişimcilerin Kullandıkları Yöntemler: Instagram Üzerine Bir Uygulama*, Nobel Akademik Yayıncılık, ISBN:978-605-033-097-7.
- Özaydınlık, K., 2014. Toplumsal cinsiyet temelinde Türkiye'de kadın ve eğitim. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 14 (33), 93-112.
- Özer, İ., 2004. Kentleşme, Kentleşme ve Kentsel Değişme, Ekin Yayıncılık, 11- 17, Ankara.
- Türkkahraman, M. ve Tutar, H., 2009. Sosyal değişme, bütünleşme ve çözülme bağlamında topluda farklı kültür ve arayışların yeri ve önemi. *Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*. No:1/1, 1-16.
- Şahin, Y., 2010, Kentleşme Politikası. Karadeniz Teknik Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Murathan Yayıncılık, 65-82, Trabzon.
- Yıldız, S., 2007. Kırdan Kente Göç Eden Ailelerin Kız Çocuklarının Meslek Kazanması ve Çalışması Konusundaki Görüşleri ve Davranışları.(Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara.
- Zeren, F. ve Kılınç Savrul, B., 2017. Kadınların işgücüne katılım oranı, ekonomik büyüme, işsizlik oranı ve kentleşme oranı arasındaki saklı koentegrasyon ilişkisinin araştırılması. *Yönetim Bilimleri Dergisi*. 15 (30), 87-103.
- Williams, N. 2009. Education, gender, and migration in the context of social change. *Soc Sci Res. Dec*; 38(4): 883–89.